GAZETA KRAKOWSKA

Nro 94.

Z KRAKOWA DNIA 25 LISTOPADA 1818 Roku WE SZRODĘ

Z Warszawy d. 17 Listopada.

Xiążą Namiestnik Królewski pospiesza udzielić Obywatelom i Urzędnikom wszystkich klass Królestwa Polskiego, List N. Pana, którym go zaszczycić raczył. Każdy w nim widzieć będzie, z iak tkliwem uczuciem Monarcha przyiął oznaki poszanowania i przywiązania okazane N. Matce Jego w ciągu pobytu Jey w Królestwie Polskiem.

List Nayiaśnieyszego Pana.

Mości, Xiążę Zaiączku!

" Przed kilku miesiącami opuszczaiąc Warszawę, powiedziałem Reprezentantom Królestwa Polskiego, że przywiązanie ludów, nsysłodszą zawsze było nagrodą Panuiących. Winszuię sobie, że toż samo i znowem przekonaniem mogę dzisiay powtorzyć WPanu. Nayprawdziwsze i nay tkliwsze dowody poszanowania, otaczały Matkę moię w ciągu Jey pobytu w Królestwie Polskiem Słyszała wszędzie iednozgodne wynurzenia równie żywego iak szczerego przywiązania. Odbierała wszędzie, że tak rzeknę: święty hołd uczuciów synowskich. Rowna się im wdzięczność Moia. WPan, Jenerale, nabyłeś do niey szczególnieyszego prawa; iakoż miło mi iest złożyć w ręce Jego moie uczucia; bądź ich tłumaczem; przemów głosem moiey wdzięczności i zadowolnienia. Oświadcz iedno i drugie wszystkim klassom Urzędników i Obywateli. Powiedz im, że wzaiemne przywiązanie Panuiących i poddanych stanowi głowną siłę i Państw i wszelkich ustaw; że Naywyższa Opatrzność wspieraiąc zawsze ten szczęśliwy i wzaiemny serc pociąg, zdaie się przywięzywać do niego nayobfitsze błogosławieństwa. Ich to raz ieszcze wzywaiąc dla Królestwa Polskiego, łączę WPanu, Jenerale, zapewnienie mego prawdziwego szacunku.

W Akwisgranie d. (7) 19 Paźdz. 1818.

Alexander.

Towarzystwo Królewskie Warszawskie Przyiaciół Nauk.

Odbędzie posiedzenie publiczne d. 23 Listopada 1818, na którem, po zagaieniu posiedzenia przez Prezesa Towarzystwa, czytać będą:

1. Sekretarz Towarzystwa K. Edward Czarnecki: Krótki *rys* historyczny założe-

nia i wzrostu Towarzystwa.

2. Członek Towarzystwa Abraham Stern: Rozprawę o trzech machinach swego wynalazku, to iest: dożęcia, młócenia i tartaku.

3. Redaktor Szkoły Woiewódzkiey Xięży Piiarów Warszawskich X. Jan Bystrzycki: Wiadomość o życiu i pismach ś. p. X. Przeczytańskiego Piiara.

4. Radca Stanu Kaietan Koźmian: O Ziemiaństwię Polskiem wierszem.

Mieysce posiedzenia w domu Towarzystwa na Kanoniiach w Sali posiedzeń publicznych. — Zacznie się o godzinie 10 zrana.

Z Lublina d. 20 Października.

Towarzystwo Przyiaciół nauk w gronie Rady Obywatelskiey Woi: Lubel: w Maiu r. b. zawiązane, w zamiarze rozszerzenia oświecenia przez naystósownieysze środki, a między innemi przez usiłowania maiące ułatwić rozkrzewienie szkół elemantarnych; uzyskawszy od Kommissyi R. O. P. zatwierdzenie swych ustaw, z chlubnem zachęceniem do dążenia w tak pożytecznym dla kraiu zamiarze, odbyło w dniu 18 b. m. publiczne posiedzenie przy licznem zgromadzeniu osób składaiących Władze Rządowe i światłey publiczności.

JW. Owidzki Prezes Towarzystwa, przeięty użytecznością zamierzonego celu, zagaił posiedzenie głosem pełnym wymowy i ducha przyiaźnego oświacie.

Poczem W. JX. Kanonik Wedykowski, wysłużony w zawodzie naukowym, dawniey Rektór Szkół Lubelskich, odczytał swoie uwagi nad tłumaczeniem Eneidy przez F. Dmóchowskiego.

Zakończył Sekretarz Tow. JW. Kazimierz Puchała Radca Woiew. czytaniem poematu: Wspomnienia czyli korzyści pamięci.

To Towarzystwo zaledwo zawiązane, ciągle pracowało, a wspierane opieką Rządu, rokować każe, że za iego pomocą naypomyślnieyszym dla nauk skutkiem uwieńczy swoie usiłowania.

Z Wiednia d. 18 Listopada.

Gdy urządzenie Wolnego miasta Krakowa przez wyznaczoną na ten koniec przez trzy opiekuiące Dwory Austryią, Rossyią i Prussy Kommissyią, ukończone zostało, przeto J. C. K. Mość umocowanemu do tego urządzenia Kommissarzowi swoiemu, aktualnemu tayaemu Radcy Szambelanowi i Kawalerowi Król. Węgierskiego orderu S. Szczepana, na dowód ukontentowania swoiego tak z położonych przez niego w tey mierze zasług, iako też z zaspokaiaiącego uskutecznienia całego kommissyi dzieła, raczył nayłaskawiey udzielić krzyż komanderski rzeczonego orderu. Z powodu zaś zupełnego urządzenia Rządu Wolnego miasta Krakowa, raczył J. C. K. Mość Galicyyskiego Rządowego Radcę i dotychczasowego Kreiskapitana cyrkułu Myślenickiego, Emanuela Barona Lipowskiego, mianować nayłaskawiey swoim Rezydentem i Konsulem ieneralnym w rzeczonem Wolnem mieście Krakowie.

W d. 5 Października r. b. podczas uroczystego odsłonienia wystawionego na górze Franciszka przy Brynie przez Stany Morawsko-Sląskie iako dowód miłości Oyczyzny obelisku dla Nayiaśnieyszego Cesarza, dali obywatele miasta Brynu dla wszystkich znayduiących się w tamteyszych koszarach Inwalidów obiad, i każdemu

naczenia, które miał u stołu darowali. Tym zaś, którzy dla choroby lub służby nie mogli znaydować się przy obiedzie, dali po 2 Zł.

Znayduiący się pod owczas w tem mieście J. Cesarzewicowska Mość Arcy Xże Następca tronu raczył Jnwalidów podczas stołu obecnością swoią zaszczycić i naystarszego z nich hoynie udarować.

Tegoż dnia, Subarędatorowie Brynscy Lakstampfer i Stangel dali dla wszystkich dzieci pułku pieszego Xcia Nassau i ich przełożonych obiad i oprocz tego każdego z nich 20 kr. w srebrney monecie udarowali. — Nakoniec Jzraelita Königsberger złożył z tegoż powodu 60 Złr. w Szeinach dla Jnwalidow.

Z Petersburga d. 22 Października d. k.

N. Pan mianował Kawalerami orderu S. Jędrzeia XX. Karola Meklemburg-Strelickiego i Filipa Hesko - Homburgskiego.

Xiążę Michał Galiczyn, który ofiarował był Królowi Francuzkiemu psalterz S. Ludwika, otrzymał od tegoż Króla List następuiący:

Mości Xiążę Galiczyn!

Hrabia de Noailles oddał mi psalterz, który należał niegdyś do S. Ludwika, a klęskami iakie trapiły oyczyznę i rodzinę iego, wyniesiony był tak daleko z kraiu, zaszczyconego i uświetnionego czynami tego świętego Monarchy. Składam za to moie podziękowanie. Jest to pomnik równie dla ludu moiego iak dla mnie drogi. Ofiara którą z niego czynisz potomstwu tego *S.* Króla, iest przekonywaiącym dowodem uszanowania, iakiem twą duszę przenikaią wielkie cnoty tego Monarchy. Są to uczucia duszy wysokiey i umieiącey szukać zaszczytu w oddaniu czci temu, który był prawdziwie dobrym, sprawiedliwym i wielkim. Z rozrzewnieniem przyymuię oświadczenia uczuć, które dla mnie i rodziny moiey wyrażasz. Nayserdeczniey pragnę sposobności, abym ci dowiódł iak czule tę ofiarę przyymuię, i z ukontentowaniem korzystaiąc z wydarzaiącey się, niosę ci oświadczenia szacunku i przywiązania moiego. Przytem proszę Boga, aby WP. Mości Xiążę Galiczyn, miał w swoiey opiece — Pisano w Paryżu dnia 26 Sierpnia 1818 roku.

(Podp:) *Ludwik.*

Dnia 13 b. m. uczniowie Cesarskiego Liceum w Carskiem-Siele obchodzili uroczyście rocznicę założenia tey szkoły. Do świetności tego obchodu, przyłączyła się druga w tymże dniu uroczystość, to iest poświęcenie Kościoła Ewanielickiego w Carskiem-Siele. Uczniowie Liceum i szlacheckiey pensyi śpiewali hymn, złożony po Niemiecku przez Pana Oertela, z muzyką P. Teppera. Popiersie założyciela pięknie oświecone było; uroczystość tę bal zakończył.

Kościół Ewanielicki w Carskiem-Siele iest pięknym pomnikiem tolerancyi, którą się Rząd i Naród Rossyyski odznacza. Nayiaś. Pan darowawszy na kościół plac obszerny, wspaniale dać raczył na iego budowę 20000 rubli, a nadto bardzo pięknemi ozdobił go organami. Xięga subskrypcyyna na budowanie tego kościoła otwarta była w Carskiem Siele Ewanielikom. Są tam podpisy osób wszelkiego wyznania a naywięcey Rossyyskich. Stary ieden kupiec temi słowy zapisał swoię ofiarę: " Na zbudowanie Kościoła Pańskiego. &c." Drugi podpis ubogiego żyda z Cars-

kiego-Siele po hebraysku iest następuiący: "Na chwałę Boga i t. d.

Ze Lwowa d. 7 Listopada.

Dnia 31 z. m. skończył się Seym tegoroczny. — Stany zgromadziły się o godzinie 11 tey przed południem. JW. Gubernator kraiowy Baron Hauer, iako Prezes Stanów, wysłał Deputacyią do JW. Kommissarzów Seymowych, składaiącą się z JW. JX. Snigurskiego, Grecko-Katolickiego Biskupa Przemyślskiego, z JW. Hrabiego Bąkowskiego, z W. Broniewskiego Szambelana Jego Ces: K. Mci, i z P. Ziętkiewicza drugiego Deputowanego miasta Lwowa. — JWW. Kommissarze Seymowi udali się w uroczystym orszaku wśród szeregów woyskowych, do Zgromadzenia Seymowego. — Gdy przez Prezesa Stanow i Dygnitarzy Koronnych przyięci i do krzeseł swoich zaprowadzeni zostali. JW. Prezes Stanów złożywszy protokóły Seymowe, zabrał głos w te słowa:

„Odbierz wysoce szanowny Kommissarzu! protokóły Seymu tegorocznego, dla przełożenia onych N. Panu, iako świadectwo i rękoymie naszey wierności i chętney powolności; wesprzyy oraz iak nay-usilniey przed N. Panem naszę nayuniżeńszą prośbę o zmnieyszenie podatków, których niemożność wybierania, gdy dłużey potrwaią, zaymuie naszę troskliwość. — Przytem prosiemy ciebie JW. Hrabio! abyś nas łasce i dobroci Królewskiey polecił.„

Następnie mówili, pierwszy JW. Kommissarz Seymowy i JW. Prymas.

Oto iest mowa JW. pierwszego Kommissarza Seymowego Hrabiego Hołoniewskiego.

„Dzieło nasze Seymowe było w tym że samym duchu wierności, zaufania i miłości synowskiey dla swoiego Króla sprawowane, iak i przeszłoroczne, które N. Cesarz i Król, Pan nasz miłościwy z zupełnem ukontentowaniem przyiąć i zatwierdzić raczył. Postępuiecie tedy w waszym patryiotycznym zawodzie, łącząc nieograniczoną ufność w sprawiedliwości i łaskawości naszego ukochanego Króla, z tą godnością narodową, która należy narodom, o dobro pospolite.„

„Te są moie uczucia, które we mnie Wasza mądrość, powolność i gorliwość sprawuią, a które będę miał szczęście w naywiernieyszym obrazie odnieść do tronu N. Pana. A chociaż przechodziłbym granicę moiego zlecenia, gdybym Was Szanowne Stany zawcześnie upewniał o nay-wyższem Królewskiem ukontentowaniu, nie mogę iednak odmawiać Wam i sobie tey na doznanych względach N. Pana gruntuiącey się nadziei, że Wasze teraźnieysze zasługi powiązać będą Jego Oycowską dla was dobroć.„

„Bógdayby Nieba łaskawe błogosławiły temu szczęśliwemu ziednoczeniu się Króla z narodem, a Stany nasze, acz młodsze w rzędzie Królestw składaiących to wielkie Mocarstwo, stały się wzorem do naśladowania dla następnych pokoleń, tak iako Król nasz przyświecać będzie swoim przykładem w nayodlegleyszey potomności.„

„Szanowny Prezesie Stanów, i Ty godna narodu swoiego Deputacyio Stanowa! Należy mi prosić naszego dobrego Krola o nayłaskawsze Jego dla Was względy, lecz niech mi się godzi iako wspołobywatelowi połączyć wdzięczność powszechną z nayczulszem moiem dla Was podziękowaniem za to gorliwe o dobro kra-

łowe i całey Monarchii staranie, którego bliskim byłem świadkiem.„

„Szanowny Prymasie i Arcybiskupie! Nagroda prac Twoich w miarę Twoich czystych chęci, nie iest w mocy śmiertelnych, winień iednak będę, przynieść tę pociechę cnotliwemu naszemu Królowi, zapewniaiąc Go, iż świątobliwie odpowiadasz Jego zamiarom. Postępuy w rozkrzewianiu nauk i cnot towarzyskich, zanoś oraz modły tego przywiązanego do Króla swoiego ludu, aby Go Pan zastępów w naypoźnieysze zachował lata.„

JW. Prymas Hrabia Ankwicz wynurzył te same uczucia i między innemi wyraził:

„Jak wiele w ciągu roku, dla naypóźnieyszych pokoleń, w którym N. Cesarza Pana i Oyca naszego w kraiu tym i w murach miasta tego z synowską radością oglądać naywyższe szczęście mieliśmy, iak wiele mówię w tym iuż roku ten Nayłaskawszy Monarcha dla dobra kraiu uczynił, widzieliśmy zaraz na pierwszem posiedzeniu naszem, po otwarciu Seymu tego, z dokładnego rapportu przez Collegium Stanowe wypracowanego i nam przełożonego. Z rozmaitych stanowych przedmiotów żaden nie pozostał, na któryby N. Pan nasz swey nie był zwrocił uwagi i do dobra kraiu zmierzonych nie wydał rozkazów. — Tak łaskawemu i o dobro nasze tak troskliwemu Monarsze nie możemy lepiey wdzięczności naszey dowieść, iak gdy tak, iak dotąd węzłem zgody połączeni, naywyższą wolę Nayiaśnieyszego Pana we wszystkiem iak nayściśley wykonywać będziemy, do czego zapewne wszystkie nasze usiłowania bezprzestannie dążyć będą.„

Po tey mowie JWW. Kommissarze Seymowi odprowadzeni do drzwi tym samym sposobem, iakim przyięci byli, odiechali na powrót, i przyymowali odwiedziny od JW. Prezesa Stanów, od Dygnitarzy Koronnych i wszystkich Stanów.

Z Akwisgranu d. 10 Listopada

Pomiędzy przybylemi tu wczoray cudzoziemcami znayduie się także przybyły z Paryża Xże Angouleme i Hr. Champagny iego Jenerał adjutant.

Królewic Następca tronu Pruskiego i Królewic Wilhelm brat iego przybyli nie daiąc się poznać d. 4 b. m. do Montioie, obeyrzeli tamteyszą sukienną i kaźmirów fabrykę PP. Schieblera i Lanzman, i stary zamek, ktory tam Karol Wielki dla polowania miał wystawić.

Gdy, iak się niedawno doniosło, iadącemu do swoiego Monarchy Xciu Metternichowi złamała się niedaleko mieszkania tegoż Monarchy oś u powozu, wyszedł N. Cesarz, gdy mu o tym przypadku doniesiono, na wschody przeciw niemu i okazał mu swoie pożałowanie.

Gdy Cesarz Alexander d. 5 b. m. malować się kazał Malarzowi Lawrence, Cesarz Franciszek oglądał będący w domu na przeciwko ratusza zbior obrazow P. Brusseller, z którego bawiący tu Anglicy zakupili iuż przeszło za 100,000 fr. obrazów.

Zachorował tu Rossyyski Minister, P. Alopeus, i Cesarz posłał mu nadwornego swoiego Lekarza.

Młody Hr. Bellegarde będący w służbie Austryiackiey, przeznaczony iest do zawiezienia listu Cesarza do Króla Francuzkiego, a Hr. Schönfeld do zawiezienia listu od trzech Monarchów do Krola Hisz-

pańskiego.

D. 22 b. m. zakończyć się maią nagradzenia tuteysze.

Koncert Pani Catalani d. 8 miał więcey ieszcze słuchaczów niżeli poprzedzaiące. Na 12 b. m. zapowiedziała ona ieszcze koncert na korzyść ubogich, na który wniyście 10 fr. kosztować będzie.

Z powodu potroynego w naszych okolicach (w dolinie Vichtbach i Zweyffall) w nocy na 5 b. m. nastąpionego wstrząśnienia ziemi, czyni iedno z Nadreńskich pism następuiącą uwagę: "Rok teraźnieyszy z podwoyną ośmnastką zasługuie prawdziwie, aby oznaczony był w dziejach potroyną gwiazdką. Zgodność i ziazd Monarchow, pokoy swiata, urodzayność natury. — Do tego przydać potrzeba dobroczynne wstrząśnienie ziemi w okolicach naszego staruszka Renu. — Jesli to wszystko nie iest dostatecznem do uczynienia roku 1818 na zawsze pamiętnym, tedy słusznie zapytaćby się można czego ieszcze więcey potrzeba. Dodaię, dobroczynne wstrząśnienie ziemi, ponieważ podobne zdarzenie zapowiada zazwyczay obfite na przyszłość urodzaie."

Oczekuiemy tu wkrótce 17,050 Rossyianów i 8000 Prussaków powracaiących z Francyi. Reszta Rossyian i Prussaków póydą przez Koblentz. Rossyyski pułk dragonii Smoleński przybędzie tu d. 22, a cały przechód ukończy się do 2 Grudnia.

Z Paryża d. 7 Listopada.

Rozporządzeniem Królewskim z d. 4 b. m. zwołane są obie prawodawcze izby na 30 Listopada. Oczekiwane są nayważnieysze tem izbom udzielenia.

Gdy d. 5 Król przez salą Marszałkowską na Mszą przechodził, zuciła mu się do nóg młoda Dessain, którey dwóch Xięży towarzyszyło, i ieden z nich był iey wuiem, prosząc Króla o darowanie winy oyca, który officerowi Roux przesłał pudełko z piekielną machiną. Król pożegnał ią z zapewnieniem łaski.

Z Marszałkiem Marmont (Xciem Raguzy) powrócił razem do łaski u Króla Xże Fitzjames. Do ostatniego rzekł Król: "Witay, Kochany Xże, cieszę się z widzenia Cię znowu. Jestem czasem surowy, ale tylko w ten czas, gdy iestem do tego zmuszony." Do Marszałka Marmont rzekł: "Dzień dobry, Xże Raguzy, precz wszelka nienawiść!"

Z powodu propozycyi wystawienia ieszcze wielu posągów w Paryżu, czyni Dziennik Minerwa zapytanie: którzyż Monarchowie na takowy hołd zasługuią? "Królowie, wyraża, skoro schodzą do grobu należą do dzielow. Współcześni są poddanemi Królow, ale Królowie poddanemi potomności; do Panteonu niemaiprawa dziedzictwa. Rzym zbytkował wprawdzie w ubostwianiu wszystkich Cesarzów. Domitian został zarówno iak Tytus, a Kaligula iak Marek Aureli pomiędzy Bogów policzony. Lecz konstytucyyna Francyia nie iest zepsutym Rzymem. Wystawiać wszystkim Królom posągi, oznacza nie wystawiać ich żadnemu. August kazał sobie w Egipcie grób Alexandra otworzyć a gdy go się zapytano czyli nie chce widzieć Ptolomeusza? "Nie, odpowiedział, Królow chcę widzieć, ale nie umarłych." Francyia chce także widzieć Królow, to iest Monarchow, którzy bronili iey niepodległości, zapewnili iey sławę i powiększyli iey dobro. Monarchowie zaś, którzy

nic dla oyczyzny nie uczynili, są umarłemi, których August nie chciał widzieć, a Francyia pragnie, iak on, aby w grobach swoich spoczywali. „

Monitor zawiera prywatny list z Kadyxu pod d. 23. Października, w którym wyrażono iest: " Gdy Gabinety Madrycki i Rio-Janeiro nie mogły się dotąd na rozwiązanie ważnego pytania czyli Montevideo ma bydź zwrocone lub nie, ugodzić, i gdy Położenie Amerykańskich naszych osad coraz bardziey się pogorsza i staie się niebiespiecznieyszym, zdaie się zatem, że uzbraiana tu wyprawa nie nad rzekę Plata (Buenos-Ayres) ale na spokoyne czyli południowe uda się morze. Jak zapewniaią odzyskanie Chili ma naypierwszym iey bydź działaniem, aby przez to uratowac razem Peru. Niepewność, w iakiey rokoszanie względem mieysca wylądowania rzeczoney wyprawy na obszernych brzegach Chili i Peru zostaią, przymusza ich do ustawiczney baczności, bo gdyby się w głąb Peru zapędzili, mogliby od wysiadłego woyska bydź oderznięte-mi. „

Xiężna Devonshire i Rossyyski Minister Hr. Stakelberg tu przybyli.

Reszta woyska Angielskiego wsiadła w Kale d. 2 na okręty. Z całego woyska Angielskiego pozostały tylko ieszcze we Francyi osady w Waienciennie i Cambrai, tudzież jazda.

Martin, który naypierwszy w r. 1796 wszedł na most pod Lodi, umarł iako Kapitan w Tuluzie i pochowany był z honorami woyskowemi.

Gdy Królowi doniesiono o obraniu Manuela na Deputowanego w Wandei, rzekł: " Dobrze! wszakże przyiaciele kraiu są przyiaciołami naszemi. „

P. P. Canuel, Blot de Chavigny, Songis i Romilly zostali d. 3. b. m. przez Królewski za niewinnych uznanemi i z więzienia uwolnionemi. Sprawa względem tak nazwanego białego spisku zdaie się zatem iuż bydź ukończoną.

Z Londynu d. 6 Listopada.

Choroba Królowey bardziey się niestety pogorsza.

Parlament został na nowo do 29 Grudnia odroczony.

Dziś przypada rocznica śmierci Xiężny Karoliny.

Poseł Pruski Baron Humboldt wyiechał d. 30 z. m. z Londynu do Akwisgranu, a sprawuiącym interessa zostawił tu Sekretarza poselstwa P. Bülów.

Gazeta Goniec toczy ustawicznie woynę z kilku innemi naszemi pismami z powodu wyspy S. Heleny i Bonapartego. Ostatnia iey odpowiedź na przywiedzione ztamtąd wiadomosci iest nayzłośliwsza. " Bezwstydne potwarze (wyraża) które Bonaparte i iego orszak ustawicznie na P. Lowe rzucaią, i w których nawet rząd Angielski iest uwikłany, nakłoniłyby tenże Rząd powinny do kroku, który zaraz w początkach powinien był bydź zachowany, to iest więzienia go takim samem sposobie, w iakim on w ośmiu publicznych swoich bastyllach i wielu innych ukrytych więzieniach w czasie swoiego przywłaszczenia wiele set utrzymywał uczciwych mężów. Nie należało mu pozwalać mieszkać w opatrzonym obficie wszystko domu, z którego wszelkiego rodzaiu złości i kłamstwa miota przeciw walecznemu Officerowi, który czyni swoią powinność, każąc więźnia swoiego strzedź gdy wyydzie z swoiego

mieszkania, i nie dozwalaiąc do niego przystępu żadnemu nieznaiomemu. Możnaż to za obelgę poczytać, kiedy postępuią z Bonapartem iako z człowiekiem, który mogłby się na ucieczkę odważyć? Po złożeniu korony w roku 1814 nie miałże nietylko wolności poruszenia, ale nawet małego Królestwa do swoiego rozrządzenia? Nigdy ieszcze żadna umowa nie zasadzała się więcey na honorze iak ta, która oddała mu w posiadłość Elbę. Pozor, iakoby tę wyspę opuścił nie w celu zerwania umowy, ale uderzenia na Francyią, iest tego gatunku, iż tylko w sztuce teatralney odurzyć może niektórych widzów, ale nie narody, i na podobnąż wiarę zasługuie korrespondencyia Bertranda i Las Casas, ktorą usiłuią oszukać Angielską publiczność. Że Bonaparte znany z tylu zbrodni iako człowiek i iako panuiący, śmie ieszcze sądzić się za znieważonego i nazywać Angielskiego officera, towarzysza Blüchera w ostatniey woynie, z złym i podłym człowiekiem, iest to nie rozsądkiem i przykrością dla tych, którzy przymuszonemi są żyć i obcować z podobnego gatunku ludźmi.„

Podług Nowoiorskich i innych doniesień do 5 Października, Rząd Stanów ziednoczonych połnocney Ameryki surowo ciągle przestrzegą zachowania ostatniey ustawy względem związku między osadami Angielskiemi i portami Amerykańskiemi.

Amerykańskie pisma żalą się, iż zamiast szlacheckiey arystokracyi, ktorey w północney Ameryce wcalo nie znaią, w niektórych prowincyiach wszczęna się rodzinna arystokracyia. W prowincyi Nowego iorku iedna rodzina Clinton posiadać ma 40 płatnych urzędów.

Z południowey Ameryki odebrano w Nowymiorku wiadomosc, że Patryioci w Chili maią daleko większe siły niżeli sądzić można. Siły te zostaią pod naczelnem dowodctwem Jenerała *St.* Martin, który posiada zupełne woyska zaufanie. Nieprawda iakoby zatrzymał się w St. Jago, owszem przeszło 1000 ludzi posłał przeciw St. Louis, gdzie Hiszpanie żadnego nieposiadaią woyska. Podług ostatniego rapportu Jen. St. Martin siły iego były iak następuie rozłożone: W St. Jago 3000 ludzi, w St. Juan 1500, w Riocha 1000, a w St. Louis 1000, ogołem 6 do 7000 ludzi. Jenerał Hiszpański Osorio nie ma pod sobą iak 2000 ludzi zbroynych; siła iego zmnieysza się oprocz tego codziennie przez zbiegostwo, gdy tymczasem siła Patryiotów codziennie się powiększa.

Z Kalsruhe d. 6 Listopada.

Przed kilku dniami przeniosł się W. Xże do zamku w Rastadt, gdzie posiada daleko zdrowsze powietrze, niżeli w wilgotnym zamku Favorite, iakoż znacznie polepszyło się iego zdrowie. Zapewniaią tu z pewnego źródła, iż sprzeczki nasze o granice polecone zostały do ostatecznego rozstrzygnienia tey samey Ministrowskiey kommissyi w Frankforcie, która się iuż niemi pierwey trudniła, a ta składała się z strony Austryi z Barona Wessenberga, z strony Pruss z Ministra Humboldta, z strony Rossyi P. Aostetten i Angielskiego Posła w południowych Niemczech. Pewnie i teraz ci sami pełnomocnicy do tego wyznaczonemi zostaną.

DODATEK DO Nro 94. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 25 LISTOPADA 1818 Roku WE SZRODĘ.

— Z Krakowa. —

Dnia $\frac{8}{20}$ Listopada obchodzona tu była Uroczystość Imienin N. W. Xcia Michała Pawłowicza i wszystkich Imperatorskich Rossyyskich orderów przez Nabożeństwo i *Te Deum* w Kościele Katedralnym na Zamku i złożenie powinszowań. Wieczorem domy Osób Dyplomatycznych Dworu Rossyyskiego oświecone były.

Z Bruxelli d. 8 Listopada.

D. 6 były u Dworu wielkie pokoie, na których znaydowała się także N. Cesarzowa Rossyyska wdowa i W. Xże Michał. Wielki Xże Konstanty, lubo przez pomyłkę doniosło się, że iuż przybył, dopiero iest spodziewany. Tegóż dnia przybyli tu Kawaler Verstoek de Soeler, Poseł nasz przy Dworze Petersburskim i Pani Nesselrode z Akwiskranu.

Do izby drugiey Stanów jeneralnych przyniesione zostało d. 6 poselstwo Królewskie, do którego dołączone były uchwały Kongressu Wiedeńskiego, które J. K. Mość przyiął i Stanom udziela.

Z Frankfortu d. 7 Listopada.

D. 19 b. m. ziedzie tu N. Król Wirtemberski dla widzenia się z N. Cesarzową Rossyyską wdową, powracaiącą z Niderlandów. — Rzeczony Monarcha uwolnił na żądanie z swey służby Xcia Adama Wirtemberskiego, jenerała porucznika i dowodcę jazdy, tudzież Rotmistrza agiey klassy i adjutanta dywizyi jazdy Bülow.

Z Genui d. 24 Października.

Podług ostatnich listów z Medyiolanu i Turynu N. Cesarz Rossyyski przedsięwziąść ma z Akwisgranu podróż do Włoch i na 20 Listopada przybydz ma do Turynu. Oczekiwać iednak należy sprawdzenia się tey wiadomości.

Z Pforzheim d. 4 Listopada.

Powracaiący z Francyi korpus woyska Wirtemberskiego, składaiący się ogółem z 3534 ludzi i 536 koni nadeydzie do tuteyszego miasta i okolic między 5 i 6 m. b.

Z Hamburga d. 15 Listopada.

Przed kilku dniami przybył tu prze Angliią P. Corea do mieszkania w mieście na szem iako Minister Króla Portugalskiego

przy Hanseatyckich miastach.

Wczoray przy wschodnim wietrze mieliśmy tu pierwszy mróz, który wszystkie stromyki okrył lodem, lecz ieśli ten wiatr dłużey potrwa, pewnie i Elba wkrótce przestanie bydź spławną.

Z Stambułu d. 30 Września.

Aga Janczarów został z urzędu złożony i do Rodosto na wygnanie zkazany. Kulkiaia (Jen porucznik Janczarów) Hassan Aga otrzymał ważny ten stopień. Pokłocenie się w Skutary między Janczarami i artylerzystami dało powód do tey zmiany; dowódca artyleryi, utrzymał się iednak na swoim stopniu. Na kilka dni przody, Siligdar (Nosiciel wody W. Sułtana) oddalony także został i na iego mieysce mianowany iest dotychczasowy sekretarz Janczarów.

Niedawno doświadczono w Tofana zakupionych w Szwecyi dział, czemu przypatrywał się W. Sułtan z zimowego swoiego pałacu i tak był kontent, iż kieruiącego artyleryią officera natychmiast na pułkownika wyniosł.

Dla przyśpieszenia uskutecznienia planów ulepszenia nadgranicznych twierdź, mianowanych zostało dwóch nowych budowniczych.

Nowy Wielki Admirał okazuie wielką czynność w kierowaniu siłą morską. Niedawno przybyło do tuteyszego portu wiele okrętów z drzewem na budowę okrętów przeznaczonem. Trzech pokładowy okręt Selimiie został naprawiony i iest znowu do żeglugi zdatnym.

Od brzegów Menu d. 11 Listopada.

Przeszło 250 gmin w Xięstwie Nassau spłaciło iuż lub w tym roku upłaci zaciągnione wczasie woyny długi.

Handlowa na Renie żegluga pod wodę z Strazburga do Bazylei iest Przytrudna i kosztowna. Jeden z mieszkańców Strazburskich wymyślił do płynącego pod wodę statku koła, które woda na walcu obraca i statek popycha. Pierwsze doświadczenie tego wynalazku na wyściu Renu przedziwnie się udało.

Rząd Kantonu Freyburskiego oznaymił warunki, pod któremi Król Brazyliyski przyymuie do swoich Amerykańskich kraiow z tego kantonu osadników. 1) 100 Katolickim rodzinom wynagrodzone zostaną koszta podróży do Rio-Janeiro. 2) Kosztem Królewskim udadzą się ztamtąd do Canto Gallo, o 24 mil od tey stolicy. 3) Tam otrzymaą domy, grunta, bydło i zasiewy, tudzież w pierwszym roku po 160 reisów codziennie, a w drugim po 80 reisow i żywność (3 reisy czynią około 2 feników.) 4) Osada ta wystawi miasto Nowy Freyburg i dwie wsie. 5) Osadnicy będą natychmiast naturalizowanemi i do roku 1829 od oddaiy gruntowych i osobistych podatków wolnemi. 6) Oddalaiący się mogą tylko połowę maiątku swoiego z sobą zabrać.

Utworzone w Szwerynie w kraiu Meklenburskim podczas woyny towarzystwo kobiet, zamieniło się teraz na stały zakład, który nosi nazwisko swey przełożoney zmarley Xiężny Karoliny, Następczyny W. Xięstwa, i wychodzą z niego ubogie dziewczęta na zdatne służące i gospodenie ukształcone.

N. Cesarzowa Rossyyska wdowa przed wyiazdem z Sztuttgardu napisała list następuiący do swey Córki Królowey Wirtemberskiey;

Nayiaśnieysza Królowo! Nayukochańsza Córko! Nie mogłam bez tkliwego uczucia widząc rozmaytych instytutów, nad któremi się duch dobroczynności W. K. Mości w rozmaitym kształcie, lecz wszędzie z iednakową troskliwością oraz miłością ludzkości rozpościera, i które błogosławieństwo nieba na Króla y na Ciebie ściągaią. Uczucie, iakiegom doznała z tak przyiemnego widoku, odpowiedniego równie zasadom moim, iak temu, czegom się po W. K. Mości spodziewała, połączone z przywiązaniem do dawney moiey oyczyzny, wzbudziło we mnie nayżywszą chęć należenia do instytutu dobroczynności, z którego pod sterem W. K. Mości źródła błogosławieństw wypływaią. Za zezwoleniem Cesarza, Syna mojego, proszę Cię, kochana córko, policzyć mię w grono członków tego instytutu, i przyiąć roczną moię składkę w ilości 2000 rubli assygnatami bankowemi, które za pierwszy rok podług teraźnieyszego kursu załączam, i które nadal trzema ratami przesyłać będę. Spełnienie tego życzenia, stanowiąc nowy przyiemny związek między mną i zawsze mi lubym kraiem, bedzie drogim dla serca mojego, i połączyć wdzieczność z czułem przywiązaniem, z iakiem aż do zgonu zostaię niezmiennie kochaiącą W. K. Mość Matką y prawdziwą przyiaciółką.

(Podp.) *Marya.*

W Sztuttgardzie d. 14 (26) Października 1818.

ROZMAITOŚCI.

Przykład do naśladowania. — Prezes trybunału sądowego we Francyi, który 24 lat bez nagany służył, został w r. 1815 dla rzekomey przychylności do Napoleona oddalony. W r. 1818 Minister sprawiedliwości proponował mu ieszcze intratnieysze prezesowstwo, ieżeli przyrzecze, użyć w swoim departamencie całego swoiego wpływu do kierowania obiorami do Izby Deputowanych podług myśli Ministrów. Na co on odpowiedział: "Przywrocenie mnie do urzędowania, na które zasługuię, byłoby mi przyiemnem; ale dopoki byłem Prezesem dopełniałem surowo dwoch obowiązków, które może zrobiły mi sławę dobrego urzędnika. 1. Nigdy nie oddałem sędziému sprawy, o którego stronności mogłaby strona mieć podeyrzenie, ani przydałem patrona stronie, którego referent proponował. Zgrzeszyłbym zatem przeciw moiemu postanowieniu, gdybym warunkowe mnie przywrocenie do urzędu przyiał. Chociaż nie iestem bogaty, posiadam przecież tyle chleba, iż nie potrzebuię się zaprzedawać, ani plamić imienia uczciwego obywatela; nie przyymuię zatem ofiarowanego mi urzędu i chcę żyć iako człowiek prywatny.,,

Stany Portugalii. — Od r. 1697 nie były Stany Portugalii zwołane. W zwołaniu podowczas Stanów napominał Król, aby do obieralnego stanu trzeciego nie obierano na Deputowanych żadnego urzędnika badź skarbowego, badź sądowego lub woyskowego. W starey więc Monarchii zachowano przed 120 laty większą ostrożność względem obierania urzędników na Reprezentantów, niżeli w teraźnieyszych czasach.

Sposób zasługuiący bydź doświadczonym. — Rolnik Pensylwanii zapewnia, iż gdy wodą, w którey odgotowane są ziemniaki, skropi się nasienie lub rozsada, wszelkie robactwo żyiące lub w zarodkach odrazu zginie.

Nowy wynalazek. — Radca Nadworny Austryiacki Strohmejer wynalazł no-

metal, który nazwał Kadmium. Kolor tego metalu iest biały, nieco w błękit wpadaiący; podobny do cyny. Przyymuie politurę i łatwo się nożem daie kraiać. Kadmium iest cokolwiek twardszy od cyny; lecz spoyność iego cząstek iest mocnieysza. Metal ten należy do kruszczów łatwo się rozpływaiących.

Dnia 23 i 24 Listopada 1818.
Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr
Pszenicy	26	—	24	—	22	—	20	—
— Żyto	14	—	13	—	12	15	12	—
— Jęczmienia	11	—	10	15	10	—	9	—
— Owsa	6	15	6	10	6	—	5	15
— Jagieł	32	—	30	—	28	—	20	—
— Grochu	14	—	13	15	12	15	11	—
— Rzepaku	24	—	25	—	22	—	21	—

Cena Zboża

W Warszawie d. 17 Listopada.

Korzec Pszenicy od Złp. 33 do 38.
— — Żyta — — — 42 do 23.
— — Jęczmienia — — 15 do 18.
— — Owsa — — — 11 do 18.

Cena Zboża

W Gdańsku d. 13 Listopada.

Łaszt 28 Korcy wynoszący

Pszenicy od Złp. 1140 do 1400.
Żyta — — 700 do 720.
Jęczmień — — 640 do 660.
Owies — — 400 do 420.
Groch — — 880 do 920.

Bieg Pieniędzy w Wiedniu d. 18 Listopada.

Czer. Zł. Hollenderski Szeinami Zł. r.
Czer. Zł. Cesarski.
Moneta konwencyyna za 100. Złr. 243½

W Krakowie d. 16 Listopada.

Czer. Zł. Holl: monetą Courant Złp. 19 gr. 6.
— detto Cesarski . — — 18 — 24
Fryd. Pruskie . . . . — . 33 — 15
Luidor . . . . . — . 31 — —
Złoto frankowy . . . . — . 32 — —
Szeiny Wiedeńskie za 100 — 222 — —
Złoty reński Szeinami . — 1. — 22

DONIESIENIE

Podaie się do Publiczney Wiadomości, iż do Licytacyi przedstanowczey Kamienicy po niegdy Kazimierzu Maydrowiczu pozostałey, w Mieście Kazimierzu pod Liczbą 102 sytuowaney, termin na dzień 26 Listopada r. b. na godzinę 10tą ranną wyznaczonym iest, uwiadomiaiąc oraz, iż warunki Licytacyi poprzednio pod dniem ośmym Października r. b. ogłoszone, przez Uchwałę Rady familiyney w dniu 14 Listopada r. b. zapadłą, w następuiący Sposob zmienione zostały iż.

1) Kupuiący winien tylko połowę Summy iaka z Licytacyi wypadnie złożyć na Rzecz JPani Antoniny Maydrowiczowey a połowa na Małoletnich przypadaiąca przy Nabywcy pozostać ma, aż do doyścia Małoletnich do lat z opłaceniem przez Nabywcę po 5 od 100 procentu corocznie.

2) Pozostałą Wdowę Antoninę Maydrowiczową Nowy Nabywca winien do Swiąt Wielkanocnych 1819 roku w mieszkaniu utrzymać.

3) Wszyscy Mieszkańcy obowiązani są z Mieszkania od Swiąt Wielkanocnych 1819 roku niezawodnie z Mieszkań ustąpić, z wolnym Regresem dopuszczaiących im Mieszkania w Dzierżawę.

Opatrzeni więc w vadium w kwocie 3088 złp. gr. 25 chęć Licytowania maiący, w dniu 26 Listopada r. b. o godzinie 10tey ranney w Kancellaryi Trybunału stawić się zechcą, gdzie pierwsze wywołanie od summy tey szacunkowey w kwocie 30888 zło gr. 28 zacznie się. — W Krakowie dnia 23 Listopada 1818 roku.

Skarżyński Sek: T. I. J. W. M. K. D.